

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 13 mei 2019
(OR. fr)

9103/19

COAFR 92
CFSP/PESC 356
CSDP/PSDC 230
DEVGEN 98
COHOM 56
COHAFA 42

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	9102/19
Betreft:	Sahel
	- Conclusies van de Raad (13 mei 2019)

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over de Sahel, die tijdens de 3688e zitting van de Raad van 13 mei 2019 zijn aangenomen.

Conclusies van de Raad over de Sahel

1. De Europese Unie (EU) steunt de overheden en de bevolking van de Sahel, die nog steeds met uitdagingen van diverse aard worden geconfronteerd: i) op politiek gebied zijn er met name ernstige tekortkomingen op het gebied van bestuur, de rechtsstaat en de bescherming van de mensenrechten; ii) op veiligheidsgebied doet zich een uitbreiding voor van de terreurdreiging, het extremistische geweld en de georganiseerde criminaliteit, inclusief mensenhandel, en de klimaatverandering heeft schadelijke gevolgen voor de natuurlijke hulpbronnen en voedt plaatselijke conflicten; iii) op ontwikkelingsgebied is er sprake van wijdverspreide armoede, een krachtige demografische dynamiek en een gebrekkige sociaal-economische samenhang; iv) deze elementen zorgen er mede voor dat de voedselonzeekerheid en de migratiedruk toenemen en dat de humanitaire situatie achteruitgaat. In deze omstandigheden zijn de conflicten tussen diverse gemeenschappen reeds enkele maanden weer opgeflakkerd in verschillende landen in de regio. Deze uitdagingen aanpakken en deze tekortkomingen verhelpen is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de staten van de Sahel. De internationale gemeenschap steunt hun inspanningen.

2. De Sahel is een strategische prioriteit voor de EU en haar lidstaten. Een illustratie daarvan is de bijeenkomst van de Ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie van de 28 lidstaten van de EU en de 5 lidstaten van de G5-Sahel naar aanleiding van de zitting van de Raad Buitenlandse Zaken van 14 mei 2019. In het kader van een permanente politieke dialoog en een geïntegreerde benadering die is geënt op het verband tussen ontwikkeling en veiligheid, en op basis van de strategie van de EU voor de veiligheid en de ontwikkeling van de Sahel en het bijbehorende regionale actieplan, alsmede op de vijf pijlers van het tijdens de top van Valletta in 2015 goedgekeurde actieplan, zijn alle instrumenten van het Europese extern optreden ingezet. Zo steunt de EU de vijf landen die de G5-Sahel vormen elk afzonderlijk en begeleidt zij hen in hun samenwerkingsinspanningen. De EU en haar lidstaten zijn de voornaamste partners van de regio: zij maakten tussen 2014 en 2020 meer dan 8 miljard EUR vrij voor ontwikkelingshulp voor nationale en regionale programma's, onder meer via het noodtrustfonds. De EU en haar lidstaten ondersteunen tevens de veiligheid van de Sahel met behulp van aanzienlijke personele en materiële middelen in het kader van met name de missies in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) - EUTM Mali, EUCAP Sahel Mali en EUCAP Sahel Niger - via hun deelname aan de MINUSMA-missie van de Verenigde Naties, via de Franse operatie Barkhane, die ook door andere lidstaten wordt gesteund, en in het kader van tal van bilaterale toezeggingen.
3. De EU bevestigt conform Resolutie 2391 van de VN-Veiligheidsraad haar inzet voor de G5-Sahel en herinnert aan de aanmerkelijke steun die zij verleent aan de totstandbrenging van bestuursstructuren, aan de operationalisering van de gemeenschappelijke strijdkrachten (FCG5S) en aan de uitvoering van het programma van prioritaire investeringen van de G5-Sahel (PIP) en het bijbehorende noodprogramma, met de steun van de Sahel Alliance en andere donoren. Zij spreekt haar waardering uit voor de operaties van de FCG5S en roept op tot het opvoeren van de inspanningen ervan. Eén jaar na de conferentie op hoog niveau over de Sahel op 23 februari 2018 in Brussel verbinden de EU en haar lidstaten zich ertoe ernaar te streven de reeds aan de gemeenschappelijke strijdkrachten toegezegde 147 miljoen EUR ter beschikking te stellen.

4. De EU blijft evenwel uitermate bezorgd over de toename van het terroristisch geweld, alsmede het geweld tussen de gemeenschappen, in Mali en in Burkina Faso. Zij roept de autoriteiten op gepaste onderzoeken op te starten of in te stellen, onder meer naar seksueel en gendergerelateerd geweld, om te bepalen welke rol de hoofdrolspelers, direct of indirect, hebben gespeeld. Zij roept de autoriteiten tevens op geen ruimte te laten voor straffeloosheid en de burgers op de hoogte te houden van de geboekte vooruitgang op dit gebied. Zij vraagt de regeringen voorts alle op hun grondgebied actieve milities te ontbinden en te ontwapenen, en voor de betrokken regio's een ambitieuze en inclusieve politieke dialoog en verzoeningsprocedure op het getouw te zetten teneinde een oplossing te vinden voor de problemen met de sociale cohesie en het vertrouwen, met name tussen de bevolking en de strijdkrachten. Zij roept de veiligheids- en defensietroepen in dit verband op zich onberispelijk te gedragen inzake het respect voor de mensenrechten en het internationaal humanitair recht, en vraagt daarnaast dat incidenten die schendingen van die rechten kunnen inhouden, een gerechtelijk vervolg krijgen. Er moet voor worden gezorgd dat de rekrutering en de inzet van kindsoldaten wordt voorkomen en bestreden, alsmede dat kindsoldaten opnieuw in de maatschappij worden geïntegreerd. De EU moedigt de G5-Sahel en elke lidstaat ervan aan om prioriteit te verlenen aan de meest kritieke instabiele zones, zulks zonder de stabiele zones te verwaarlozen, en om de diepere oorzaken van de onveiligheid op geïntegreerde wijze aan te pakken opdat het geweld wordt voorkomen en tegemoet wordt gekomen aan de behoeften en verwachtingen van de bevolking, met inbegrip van vrouwen en jongeren.

5. De EU onderstreept het belang van de ingrijpende hervormingen die de regeringen van de G5-Sahel moeten doorvoeren om vrede, veiligheid en duurzame welvaart te bewerkstelligen. Belangrijk zijn enerzijds dat het grondgebied op nationaal en lokaal niveau inclusief wordt bestuurd, dat een werkelijke decentralisatie plaatsvindt, dat met name de openbare dienstverlening, waaronder de toegang tot onderwijs, in het bijzonder voor meisjes en vrouwen, wordt hervat, dat de scholen opnieuw opengaan, dat iedereen toegang tot justitie wordt geboden, dat de corruptie wordt bestreden en dat behoorlijk wordt bestuurd. Anderzijds is het nodig dat de veiligheidssector wordt hervormd, opdat de strijd tegen de onzekerheid efficiënter wordt gevoerd en het tegen de burgerbevolking gepleegde geweld een halt wordt toegeroepen. Gezorgd moet worden voor eerlijkere economische vooruitzichten, de eerbiediging van de rechten en de emancipatie van vrouwen en meisjes, de bescherming en integratie van kwetsbare personen en gelijkheid van toegang tot openbare dienstverlening, met inbegrip van de toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorgdiensten. Ten slotte is het voor inclusieve en duurzame economische ontwikkeling tevens nodig dat gelijke toegang wordt gewaarborgd tot natuurlijke hulpbronnen, passende antwoorden worden geboden op de klimaatverandering en een gunstiger ondernemings- en investeringsklimaat wordt gecreëerd. De EU onderstreept tevens dat het belangrijk is dat jongeren, vrouwen en het maatschappelijk middenveld ten volle deelnemen aan het vredesproces, daarbij inbegrepen conflictpreventie, over het algemeen ook op lokaal niveau. Dat is onontbeerlijk voor vrede en duurzame ontwikkeling in de Sahelregio. De EU moedigt de G5-Sahel aan in zijn optreden een genderperspectief in te bouwen.

6. De EU roept de staten van de G5-Sahel op om hun inspanningen inzake regionale samenwerking te intensiveren, te bespoedigen en te verdiepen, onder meer door het permanente secretariaat de middelen te geven die het nodig heeft voor het vervullen van zijn taken, en om hun mobilisatie op te voeren met het oog op de volledige operationalisering van de gemeenschappelijke strijdkrachten en een onmiddellijke uitvoering van het PIP in de meest kwetsbare gebieden. Zij onderstreept andermaal dat de FCG5S en de lidstaten ervan het nalevingskader voor de mensenrechten en het internationaal humanitair recht daadwerkelijk moeten toepassen, en een werkelijke politiecomponent tot stand moeten brengen ter ondersteuning van de gemeenschappelijke strijdkrachten, zodat wordt gezorgd voor een efficiënt raakvlak tussen de gemeenschappelijke strijdkrachten en de nationale strafrechtstelsels. Het verheugt de EU in dit verband dat op 21 januari jongstleden in Niamey de tweede conferentie is gehouden over de versterking van de banden tussen veiligheid, justitie en ontwikkeling in de G5-Sahel.
7. Gezien de achteruitgang van de veiligheidssituatie in de regio, die nog wordt verslechterd door de instabiliteit in de buurlanden, herinnert de EU eraan dat alle actoren – de nationale regeringen van de G5-landen, de G5-Sahel, de Ecowas en de buurlanden, de Afrikaanse Unie en de Verenigde Naties – de verantwoordelijkheid hebben hun instrumenten in te zetten in het kader van een coherente en integrale stabilisatieaanpak om een herstel van veiligheid en ontwikkeling mogelijk te maken. De EU prijst in dit verband de inspanningen van de regeringen van de Sahellanden en van de nationale en internationale actoren, en de coördinerende rol van de Verenigde Naties. Zij onderstreept de cruciale rol van de MINUSMA voor stabiliteit, vrede en verzoening in Mali, onder meer haar rol in het noorden en het centrum van het land, met name haar taken met betrekking tot het opnieuw doen functioneren van de staat, het beschermen van alle burgers zonder onderscheid, het ondersteunen van het herstel van de basisdienstverlening, en de goede diensten voor het politieke proces in Mali die absoluut tot een goed einde moeten worden gebracht, alsmede haar interactiecapaciteit met de andere veiligheidstroepen, onder meer door de steun die zij verleent aan de FCG5S. Daarom zou het de EU verheugen indien de VN-Veiligheidsraad in juni haar goedkeuring geeft aan een mandaat voor de MINUSMA dat op die uitdagingen is afgestemd.

8. De EU is ingenomen met de in Mali geconstateerde vorderingen met de uitvoering van het in juni 2015 ondertekende vredes- en verzoeningsakkoord, onder meer via het monitoring-comité, maar verzoekt de ondertekenende partijen, met name de nieuwe Malinese regering, hun inspanningen voort te zetten en spoedig tot een goed einde te brengen, met name wat betreft de daadwerkelijke re-integratie van strijders via het ontwapenings-, demobilisatie- en re-integratieproces, de hervorming van de veiligheidssector, de voortgang van het decentralisatieproces en de totstandbrenging van een ontwikkelingszone voor de noordelijke regio's. Zij roept de hoogste Malinese autoriteiten ook op de grondwetsherziening volgens een inclusieve benadering te verrichten, zodat deze door de hele Malinese samenleving wordt aanvaard en in staat is bij te dragen tot het herstel van vrede in een hervormd Mali. De EU onderstreept dat het belangrijk is dat vrouwen, jongeren en het maatschappelijk middenveld ten volle worden betrokken bij de uitvoering van het akkoord.
9. De toenemende onzekerheid draagt bij tot de verslechtering van de humanitaire situatie. Door geweld veroorzaakte ontheemding verergert nog de problemen in verband met de steeds terugkerende voedsel- en voedingscrises, en creëert nog meer behoeften wat betreft de bescherming van kwetsbare personen, in de eerste plaats kinderen, vrouwen en personen met een handicap. De EU is een belangrijke humanitaire donor: zij heeft de voorbije twee jaar meer dan 250 miljoen euro toegezegd ten behoeve van de bevolking van de G5-Sahellanden, en in een context waarin de noodrespons ondergefinancierd blijft, verzoekt de EU de landen van de G5-Sahel zich nog meer te beijveren om nieuwe ontheemding te voorkomen en om ervoor te zorgen dat door conflicten en geweld getroffen bevolkingsgroepen toegang hebben tot basisdienstverlening. De EU zal zich aan de zijde van de bevolking blijven scharen.

10. De EU zal prioritair belang blijven hechten aan de Sahelregio en gepaste initiatieven blijven nemen. Daarbij zal zij aandacht blijven besteden aan de inzet van de partners en de efficiëntie van de genomen maatregelen. De EU herinnert eraan dat zij vastbesloten is bij te dragen tot het herstel van de staat en de basisdienstverlening, tot de stabilisatie van de perifere zones, tot de strijd tegen smokkel, bijvoorbeeld via het project GAR-SI Sahel, en tot ieder dialoog- en verzoeningsinitiatief. Zij is tevens bereid steun te blijven bieden voor de noodzakelijke hervorming van de veiligheids- en defensietroepen van de G5-Sahellanden, voor de ontwikkeling van hun capaciteit, op basis van lokale strategieën, en hun verplaatsing naar nieuw inzetgebied, met name op basis van de bestaande GVDB-missies in Mali en Niger, conform het mandaat van die missies. Zij onderstreept voorts dat de steun van de EU slechts efficiënt kan zijn als zij gepaard gaat met consequente inspanningen van de landen van de G5-Sahel om het bestuur, de ontwikkeling en de veiligheid van de hele regio te verbeteren. De EU zal de situatie van nabij blijven volgen en zal in voorkomend geval op basis van concrete vorderingen bepalen welke aanpassingen nodig zijn in de uitvoering van genomen maatregelen, met name in het licht van de jaarlijkse ministeriële bijeenkomst van de G5-Sahel en de hoge vertegenwoordiger, die is gepland in juli 2019 in Ouagadougou.
-